

HUGO E. PIPPING: I guldmyntfotens hægn. Finlands Bank 1878-1914. Helsingfors 1969. 498 s. III.

I løbet af 1960-erne har såvel den danske som den norske og den finske centralbank rundet de 150 år, og i samme periode har den svenske centralbank nået den dobbelte alder. Disse fire bankjubilæer er alle blevet fejret ved udgivelse af skrifter, der har behandlet væsentlige aspekter af den monetære udvikling i de pågældende lande i de seneste par hundrede år.

Sammenligner man 1960-ernes bankhistorier med dem, der af flere af centralbankerne udsendtes 50 år tidligere, får man i de fleste tilfælde et udmærket indtryk af den interesseforskydning, der er indtruffet i behandlingen af nyere økonomisk historie i den mellemliggende periode. De tidlige jubilæumsskrifter behandler især de politiske forhold om centralbankerne og bankernes interne historie på linie med anden virksomhedshistorie, hvorimod 1960-ernes værker i højere grad er koncentreret om at vise bankernes rolle i den samlede samfundsøkonomi – oftest skildret på grundlag af omfattende kvantitative udsagn – og i et enkelt tilfælde – det svenske – er fremstillingen endog næsten helt løsrevet fra udviklingen i pengevæsenet.

Mindst udpræget er denne temaforskydning i jubilæumsskriftet fra Finlands Bank, der har Hugo E. Pipping som forfatter. Af dette værk udsendtes det første bind i selve jubilæumsåret 1961 med titlen »Från Pappersrubel til Guldmark, Finlands Bank 1811-1877«, og i den foreliggende bog, der er værkets andet bind, føres udviklingen videre til begyndelsen af den første verdenskrig.

Den ældre jubilæumsskriftform viser sig her mest i kapitlerne XI til XIII – knap 25% af bindets sidetal – der behandler bankens personale, filialernes indretning og bankens overskud og revisionsforhold, hvorimod der i øvrigt gives en grundig skildring af pengevæsenets forhold i perioden, en gennemgang, som ikke mindst læsere i de øvrige skandinaviske lande, der ofte vil være afskåret fra at anvende meget finsk historisk materiale af sproglige grunde, vil forstå at sætte pris på.

For anmelderen har den interessanteste del af værket været de kapitler, der omhandler bestræbelserne for at hævde den finske valutas uafhængighedsforhold over for rublen, dels i perioden indtil 1897, hvor rublens værdi var frit fluktuerende med det deraf følgende spekulationslement i de finsk-russiske betalinger, dels fra 1903, hvor den russiske valutas indtrængen i Finland nåede så langt som til, at der er en kort overgang fandtes en filial af den russiske centralbank i Helsingfors.

Særlige finske problemer skildres også i bogens afsluttende kapitel, der giver en oversigt over de monetære forhold efter udbrudet af den første verdenskrig, hvor marken gradvis blev trukket med i rublens devalueringer.

Bogens øvrige afsnit, der – efter et indledende kapitel om konjunkturudviklingen – behandler bankens udlånsvirksomhed, rentepolitik og forholdet til udlandet, viser i øvrigt et billede af en centralbank, hvis udvikling følger det almindelige europæiske mønster for de banker, der fulgte guldmøntfodens »rules of the game« med diskontopolitikken som vigtigste politiske redskab. Disse afsnit såvel som en række tabeller bag i bogen giver desuden læseren et betydeligt materiale til belysning af den almindelige økonomiske udvikling i Finland.

HANS CHR. JOHANSEN